

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 248

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

66. évfolyam

2023. július 13.

Tartalom

IV Tájékoztatások

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL
SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

Európai Bizottság

2023/C 248/01

Az eljárási garanciák ellenőre tevékenységi jelentése – 2022 1

HU

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

AZ ELJÁRÁSI GARANCIÁK ELLENŐRE TEVÉKENYSÉGI JELENTÉSE – 2022

(2023/C 248/01)

Előszó

Manapság minden eddiginél fontosabb az emberi jogok védelme és megőrzése Európában, valamint annak biztosítása, hogy mindenki méltóságteljes életet élhessen.

Az alapvető jogok közé tartoznak az eljárási garanciák is: pl. a meghallgatáshoz való jog, az ártatlanság védelme, a védelemhez való jog, a független, pártatlan, tisztességes és hatékony, indokolt időre szóló bírói jogvédelemhez való jog, valamint a jogszerűség és az arányosság elve.

Ezek a jogok és elvek szerves részét képezik a tagállamok alkotmányos rendjének, az Európa Tanács és az Európai Unió (EU) eszközeinek, az Európai Unió Alapjogi Chartájának és a bíróságok ítélkezési gyakorlatának.

Ebben az összefüggésben megtiszteltetés és hatalmas felelősség volt számomra, hogy az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokra vonatkozó eljárási garanciák ellenőreként hivatalba léphettem.

Az ellenőr az alapvető jogoknak, az eljárási garanciáknak és az OLAF vizsgálataira alkalmazandó szabályoknak az OLAF általi esetleges megsértésével kapcsolatos panaszokkal foglalkozik.

A kihívás még nagyobb, mert elsőként töltöttem be az ellenőri tisztséget, mivel azt nemrégiben hozták létre (a 2020. december 23-án elfogadott OLAF-rendelet új 9a. és 9b. cikke alapján).

A 2022-es év tehát fontos mérföldkő volt az eljárási garanciák védelmének megerősítése terén. Nemcsak az OLAF, hanem általában az uniós intézmények, és különösen az OLAF vizsgálatait által érintett személyek számára is mérföldkövet jelentett. Függetlenül attól, hogy természetes vagy jogi személyekről van-e szó, az érintett személyek szükség esetén most már segítséget kérhetnek az ellenőrtől – akinek a feladata éppen az alapvető jogaik és az eljárási garanciák védelme, valamint panaszaik teljes mértékben függetlenül és időben történő kivizsgálása és rendezése.

Miután 9 évig a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságán dolgoztam bíróként, továbbá az európai jog professzoraként és az észet Legfelsőbb Bíróság jelenlegi tagjaként, mindig is az alapvető jogok, a demokrácia és a jogállamiság tiszteletben tartásának szenteltem tevékenységemet.

Ellenőrként rendkívül fontosnak tartom, hogy az alapvető emberi jogok polgárbarát panaszrendezési eszközökön alapuló kultúráját ápoljuk. Az EU pénzügyi érdekeinek megfelelő és hatékony védelme a tagállamok és az uniós adófizetők javát szolgálja; ugyanakkor alapvető fontosságú, hogy az OLAF esetleges csalásokkal kapcsolatos vizsgálatait az alapvető jogok és az eljárási garanciák védelmének teljes körű tiszteletben tartása mellett folytassák le.

Úgy vélem továbbá, hogy az ellenőr feladata az eljárási garanciák esetleges megsértésének megelőzése, valamint az OLAF vizsgálataira alkalmazandó szabályok és gyakorlatok javítása. Remélem, hogy a tevékenységeimről szóló éves jelentés révén felhívom a figyelmet azokra az általános problémákra és rendszerszintű kérdésekre, amelyekkel az OLAF-nak foglalkoznia kell az esetleges jövőbeli panaszok elkerülése, valamint az érintettek jogaikkal kapcsolatos ismereteinek és tudatosságának növelése érdekében. Ez hozzá fog járulni továbbá az OLAF-ba és az EU-ba vetett közbizalom és hit erősítéséhez is.

Az első ellenőrként való hivatalba lépés azt jelentette, hogy a nulláról indulva új munkamódszereket, eljárásokat és gyakorlatokat kellett bevezetni. Az egyik legfontosabb feladat az volt, hogy az OLAF-rendelet 9b. cikkének (11) bekezdésében előírtak szerint a panaszok kezelésére vonatkozó végrehajtási rendelkezéseket kellett kidolgozni és elfogadni. A végrehajtási rendelkezéseket folyamatosan megújuló dokumentumnak tekintem, amely idővel fejlődni fog. 2022-ben azzal a számos panasszal is foglalkoznom kellett, amelyeket jóval kinevezésem előtt nyújtottak be, és azokat az OLAF-rendeletben megállapított szigorú határidőkön belül kellett megvizsgálnom.

Örömmel számolok be arról, hogy a fenti kihívások mindegyike sikeresen és gyorsan megoldásra került. Szeretném elismerni azt a felbecsülhetetlen adminisztratív és jogi támogatást, amelyet az OLAF Felügyelő Bizottságának kiváló titkárságától kaptam.

Ez az első éves jelentés részletesen ismerteti az OLAF-rendelet 9b. cikkében előírt panaszkezelési mechanizmus alkalmazásának kezdeti dinamikus szakaszában tett erőfeszítéseket és elért eredményeket.

Ez természetesen csak a kezdet. Hosszú utat kell még tenni annak érdekében, hogy az ellenőr ne csak jól bevált funkcióvá váljon az EU csalás elleni általános struktúráján belül, hanem egyben olyan funkcióvá is, amely tovább erősíti az OLAF átláthatóságát és mindenekelőtt elszámoltathatóságát.

Legyen ez az éves jelentés egy olyan „látogatói kártya”, amely bemutatja az ellenőr munkáját és az eljárási garanciák tiszteletben tartásának fontosságát.

Tisztelettel:

Prof. Dr. Julia LAFFRANQUE

az ellenőr

Tartalomjegyzék

	Oldal
Előszó	1
1. Az ellenőrről röviden	4
2. Az új panaszkezelési mechanizmus létrehozása	4
2.1. <i>Végrehajtási rendelkezések</i>	4
2.2. <i>Hozzáférés az információkhoz</i>	5
3. Dinamikus kezdés a panaszok rendezése terén	5
3.1. <i>A 2022-ben tett panaszok áttekintése</i>	5
3.2. <i>Hogyan vizsgálja az ellenőr a panaszokat?</i>	8
3.3. <i>Első lépés: az elfogadhatóság értékelése</i>	10
3.3.1. <i>Az OLAF-rendeletben kikötött határidők</i>	10
3.3.2. <i>A személyes adatok védelmével kapcsolatos panaszok</i>	11
3.4. <i>A következő lépés: kontradiktórius eljárás</i>	11
3.5. <i>Az elért eredmények</i>	12
3.5.1. <i>Lezárt ügyek</i>	12
3.5.2. <i>Megoldások javaslása</i>	13
4. Kapcsolatok az érdekelt felekkel	13
5. Adminisztratív és jogi támogatás	14
6. Kapcsolatfelvétel az ellenőrrel	14

1. Az ellenőrről röviden

Az eljárási garanciák ellenőre funkciót a módosított 883/2013/EU, Euratom rendelet (a továbbiakban: OLAF-rendelet) hozta létre az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokban érintett személyek eljárási garanciáinak és alapvető jogainak védelme céljából.

Az érintett személy bármely olyan személy vagy gazdasági szereplő, aki csalással, korrupcióval vagy az Unió pénzügyi érdekeit sértő bármely más jogellenes tevékenység elkövetésével gyanúsítható és ezért a Hivatal által folytatott vizsgálat tárgyát képezi. Az érintett személyektől eltérő személyek – köztük tanúk és informátorok – által benyújtott panaszok nem tartoznak az ellenőr megbízatásának keretébe.

Az ellenőr **az érintett személyek** által benyújtott, **az eljárási garanciáknak és a vizsgálatokra alkalmazandó szabályoknak**, különösen az eljárási követelményeknek és az alapvető jogoknak az OLAF általi **tiszteletben tartásával** kapcsolatos panaszokat vizsgálja meg. Szerepe nem az, hogy a saját értékelésével helyettesítse az OLAF arra vonatkozó értékelését, hogy hogyan folytasson le egy adott vizsgálatot, hogyan értékelje a bizonyítékokat és milyen következtetéseket vonjon le. A panaszok értékelése során az ellenőr különös figyelmet fordít az Európai Unió Alapjogi Chartájára ⁽¹⁾, az uniós jog általános elveire és az európai bíróságok vonatkozó ítélkezési gyakorlatára.

Az ellenőr feladatait **teljesen függetlenül** látja el, és feladatainak ellátása során senkitől nem fogad el utasításokat. Tekintettel arra, hogy az érintett személyek a vizsgálat során főszabály szerint nem kérhetnek bírósági jogorvoslatot az OLAF cselekményeivel vagy mulasztásaival szemben, az a tény, hogy most már az ellenőrhöz fordulhatnak, nagy jelentőséggel bír. A panaszosok az előírt határidőn belül kapcsolatba léphetnek az ellenőrrel, hogy kérjék sérelmeik független és alapos kivizsgálását. Ha az ellenőr megállapítja, hogy nem történt jogsértés, az ellenőr értékelése **biztosítékot nyújt arra**, hogy az OLAF a szabályoknak megfelelően járt el. Ezzel szemben, ha az ellenőr megállapítja, hogy az OLAF megsértette az eljárási garanciákat vagy a vizsgálatokra vonatkozó szabályokat, fel fogja szólítani az OLAF-ot, hogy tegyen lépéseket a helyzet rendezésére. Ezzel együtt az ellenőr csak ajánlást adhat ki az OLAF-nak – nem írhat elő számára konkrét intézkedést, és nem avatkozhat bele a folyamatban lévő OLAF-vizsgálatba sem.

Az Európai Bizottság 2022. május 3-án **dr. Julia Laffranque**-t nevezte ki első ellenőrnek ötéves, nem megújítható időtartamra. Dr. Laffranque, az észtt Legfelsőbb Bíróság bírása és az Emberi Jogok Európai Bíróságának korábbi bírása 2022 szeptemberében lépett hivatalba.

A Felügyelő Bizottság titkársága (a továbbiakban: titkárság) köteles minden szükséges adminisztratív és jogi támogatást megadni az ellenőr számára.

2. Az új panaszkezelési mechanizmus létrehozása

Az ellenőr egyik első prioritása az volt, hogy az OLAF-rendelet 9b. cikkében előírt panaszkezelési mechanizmus teljes körű működőképességének biztosítása, valamint a gondos ügyintézés elveivel összhangban a **polgárbarát és optimális panaszkezelés** megkönnyítése érdekében minden szükséges jogi és igazgatási megállapodást bevezessen. A titkárság támogatásával az ellenőr a dokumentumkezeléssel, az adatvédelmi szabályoknak való megfeleléssel és a panaszosokkal való kommunikációval kapcsolatos kérdéseket vetített előre. Két konkrét kérdést kell kiemelni, mivel ezek különösen fontosak voltak az új panaszkezelési mechanizmus létrehozása szempontjából: a) a végrehajtási rendelkezések elfogadása, és b) az ügyvel kapcsolatos információkhoz való hozzáférés.

2.1. Végrehajtási rendelkezések

Bár az OLAF-rendelet általános keretet biztosít egy új panaszkezelési mechanizmus létrehozásához és működtetéséhez, nem határoz meg részletes szabályokat a panaszok kezelésére vonatkozóan. Ehelyett a 9b. cikk (11) bekezdése felhatalmazza az ellenőrt arra, hogy a panaszok kezelésére vonatkozó végrehajtási rendelkezéseket fogadjon el.

2022. november 16-án az ellenőr az OLAF-fal és a Felügyelő Bizottsággal folytatott konzultációt ⁽²⁾ követően végrehajtási rendelkezéseket fogadott el ⁽³⁾. A végrehajtási rendelkezéseket lefordították az EU valamennyi hivatalos nyelvére, és közzétették a Hivatalos Lapban. Ezek az ellenőr honlapján érhetők el ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ HL C 326., 2012.10.26., 391. o.

⁽²⁾ A 9b. cikk (11) bekezdése előírja, hogy az ellenőrnek hivatalos konzultációt kell folytatnia a Felügyelő Bizottsággal a végrehajtási rendelkezések elfogadása előtt. Az ellenőr az OLAF-fal is egyeztetett, noha erre jogilag nem volt köteles, tehát a kölcsönös bizalom és a jó együttműködés szellemében egyeztetett.

⁽³⁾ Az eljárási garanciák ellenőrének határozata a panaszok kezelésére vonatkozó végrehajtási rendelkezések elfogadásáról 2022/ C 494/07 (HL C 494., 2022.12.28., 17. o.).

⁽⁴⁾ https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees/about-controller/legal-framework_en

A végrehajtási rendelkezések részletes szabályokat tartalmaznak a panaszok benyújtására, a felek közötti információcserére, a meghallgatások szervezésére, a panasz megoldása érdekében hozott különböző intézkedésekre, valamint az ellenőrnek az OLAF-fal és a Felügyelő Bizottsággal fennálló kapcsolatára vonatkozóan. A végrehajtási rendelkezések számos olyan kérdést is tisztáznak, amelyekkel a rendelet kifejezetten nem foglalkozik, például azt, hogy mi történik olyan esetekben, amikor párhuzamos bírósági eljárások vannak folyamatban, vagy amikor egy panasz személyes adatok védelmével kapcsolatos kérdéseket vet fel.

Ezek a szabályok jelentik az első kísérletet az újonnan létrehozott funkcióval járó közvetlen szükségletek előrejelzésére. Céljuk kettős: i. **átláthatóság és jogbiztonság** biztosítása a panaszosok számára a panaszkezelési mechanizmussal és az ellenőr által követett eljárásokkal kapcsolatban, és ii. olyan eljárás létrehozása, amely lehetővé teszi az ellenőr számára, hogy **hatékony és eredményes** legyen, miközben eredményközpontú megközelítést alkalmaz a panaszokra vonatkozóan. Az ellenőr gyakorlatának fejlődésével ezeket a szabályokat felül lehet vizsgálni annak érdekében, hogy tükrözzék a szerzett tapasztalatokat, és kezeljék a magából a panaszkezelési mechanizmusból eredő problémákat.

2.2. Hozzájárás az információkhoz

Az OLAF-rendelet előírja, hogy az ellenőr számára hozzáférést kell biztosítani a feladatai ellátásához szükséges valamennyi információhoz. Előírja továbbá, hogy az OLAF-nak közölnie kell az ellenőrrel minden olyan információt, amely szükséges ahhoz, hogy az ellenőr megállapítsa, indokolt-e a panasz, valamint minden információt, amely a panasz rendezéséhez szükséges és lehetővé teszi az ellenőr számára, hogy ajánlást bocsásson ki.

Az OLAF főigazgatója már a kezdetektől fogva kifejezte azon szándékát, hogy elő kívánja segíteni az ellenőr munkáját, és hogy a panaszokkal érintett vizsgálatok ügyirataihoz elektronikus hozzáférést biztosítson számára és a titkárság érintett munkatársai számára korlátozott időtartamra, amely elvben megfelel a panaszok kezelésére rendelkezésre álló maximális időtartamnak. Az OLAF által biztosított megoldás **privilegizált és célzott hozzáférést** biztosít az ellenőr számára, és lehetővé teszi az ellenőr és a titkárság számára, hogy elláthassák feladataikat. A részleteket az ellenőr és az OLAF főigazgatója által elfogadandó és aláírandó jövőbeli munkamegállapodások fogják meghatározni.

Az ellenőr számára az OLAF ügyiratához való kiváltságos hozzáférés kiemelkedő fontosságú **a panaszosok afelől való megnyugtatása szempontjából**, hogy alaposan meg tudja vizsgálni az ügyiratot, még azokban az esetekben is, amikor a releváns információk egy része bizalmas és nem közölhető velük ⁽⁵⁾.

3. Dinamikus kezdés a panaszok rendezése terén

A felülvizsgált OLAF-rendelet hatálybalépésével valósággá vált az a lehetőség, hogy az érintett személyek panaszt nyújtsanak be az ellenőrhöz. Ugyanakkor, mire az összes szükséges intézményi és igazgatási megállapodás létrejött, és az ellenőr hivatalba lépett, jelentős számú panasz (13) már folyamatban volt. Az ellenőr gondoskodott arról, hogy ezekkel a panaszokkal gyorsan, alapos és szakszerű módon foglalkozzon. Az eredmény több mint kielégítő volt. Az ellenőr az előírt határidőn belül elvégezte az összes panasz előzetes értékelését. Az év végéig hat panasz vizsgálatát zárta le, és felkérést intézett az OLAF-hoz, hogy rendezze egy panasz részét. Ebben a nagyon rövid, négy hónapnál rövidebb időszakban az ellenőrnek lehetősége volt arra, hogy érdekes jogi kérdésekkel foglalkozzon, és megkezdje a panaszkezelési mechanizmussal kapcsolatos egyes elvek megalapozását.

3.1. A 2022-ben tett panaszok áttekintése

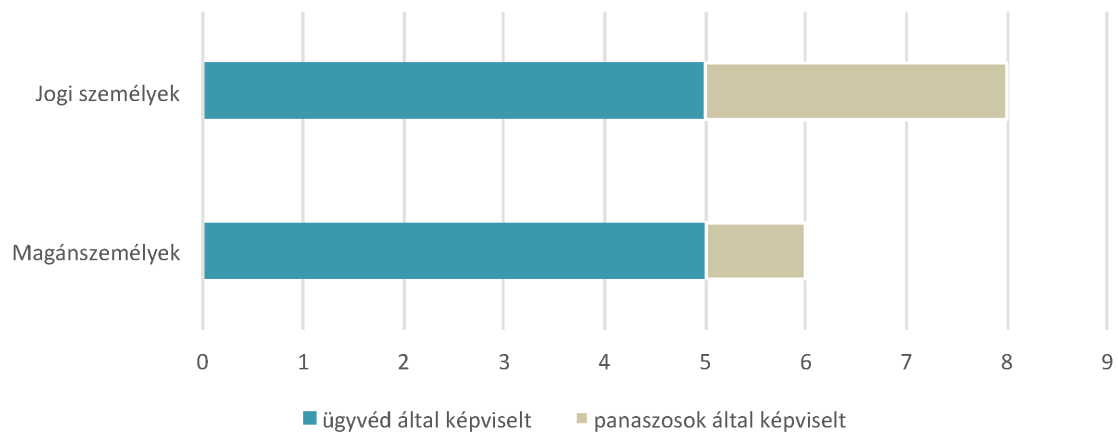
2022-ben az ellenőrhöz 14 panasz érkezett: 13-at az OLAF továbbított az ellenőrnek, 1-et pedig közvetlenül az ellenőrnek nyújtottak be. A panaszosok, magánszemélyek és jogi személyek egyaránt (1. ábra) az OLAF belső ⁽⁶⁾ és külső vizsgálataiban ⁽⁷⁾ (3. ábra) érintett személyek voltak. A panaszok többségét angol nyelven (2. ábra) az érintett személyek nevében eljáró ügyvédek nyújtották be (1. ábra).

⁽⁵⁾ Lásd alább a 3.4. pontot.

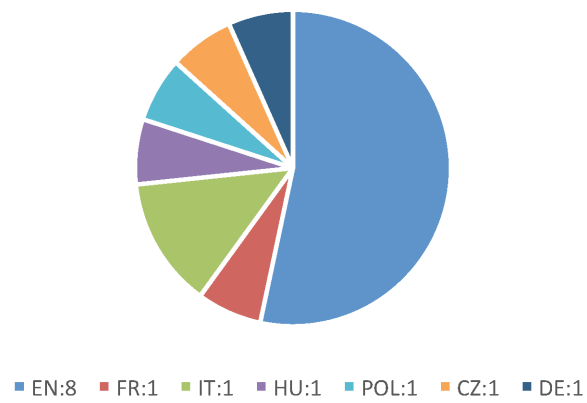
⁽⁶⁾ Az OLAF-rendelet 4. cikke.

⁽⁷⁾ Az OLAF-rendelet 3. cikke.

1. ábra

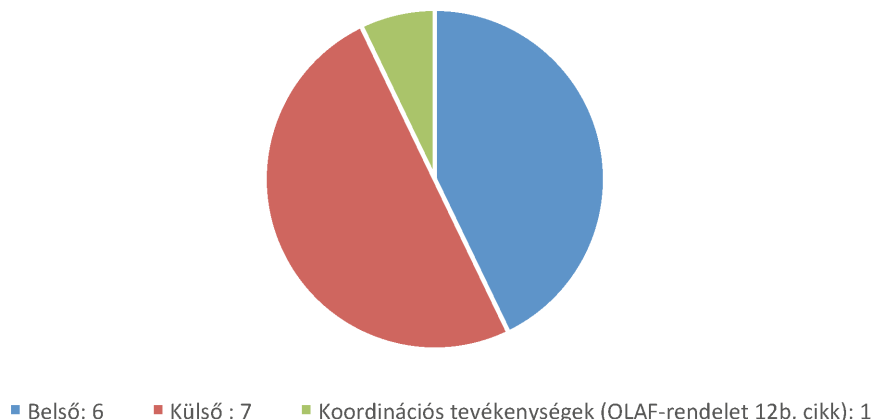
Kik nyújtottak be panaszokat?

2. ábra

A panaszok benyújtásának nyelve

3. ábra

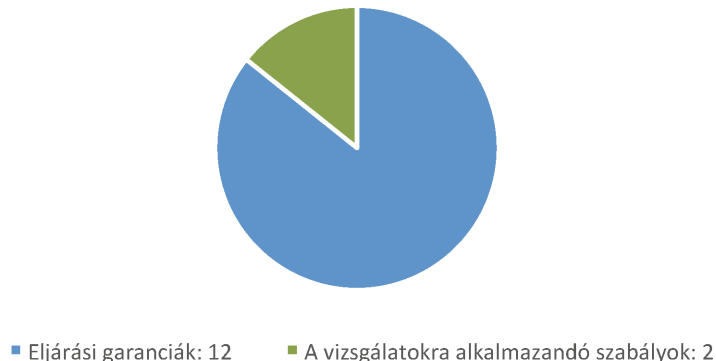
Az OLAF által végzett azon vizsgálatok típusai, amelyek ellen panaszt nyújtottak be

A panaszosok többsége az OLAF-rendelet 9. cikke szerinti eljárási garanciáik és az Alapjogi Charta szerinti alapvető jogaik megsértésére hivatkozott (4. ábra). Különösen a következőkkel kapcsolatban tettek panaszt: i. a meghallgatáshoz való jog és az őket érintő tényekre vonatkozó észrevételek benyújtásához való joguk tényleges gyakorlása (az OLAF-rendelet 9. cikkének (4) bekezdése), valamint ii. az ügyük észszerű határidőn belüli intézéséhez való jog (az Alapjogi Charta 41. cikke). A panaszosok a tájékoztatáshoz való jogukkal (az OLAF-rendelet 9. cikkének (3) bekezdése) és a méltányosság és a pártatlanság elvének megsértésével kapcsolatos állításokat is előterjesztettek (5. ábra). A panaszosok kisebb mértékben tettek panaszokat az OLAF vizsgálataira alkalmazandó szabályokkal kapcsolatban ⁽⁸⁾ (6. ábra).

4. ábra

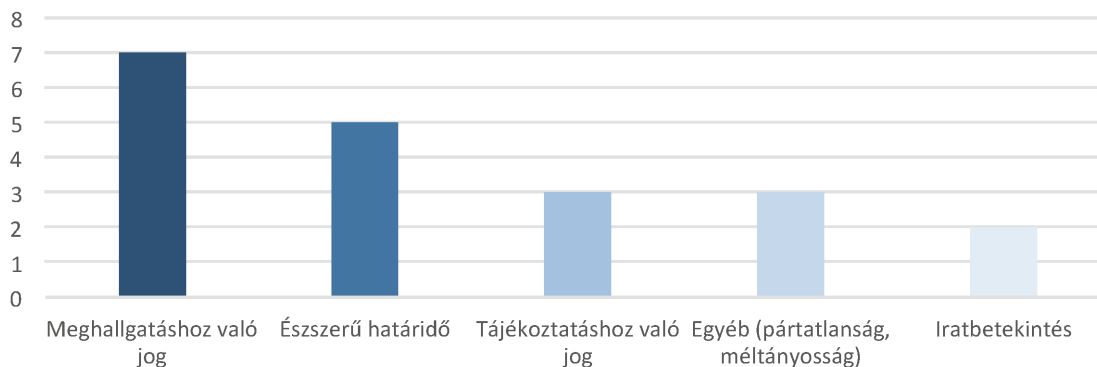
A panaszok tárgya

⁽⁸⁾ Ezek közé tartoznak az OLAF különböző vizsgálati tevékenységei lefolytatásának módjára vonatkozó szabályok. Ezeket különböző szövegek tartalmazzák, többek között az OLAF-rendelet, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról szóló, 1996. november 11-i 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendelet (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.), az OLAF személyzete számára készített vizsgálatokról szóló iránymutatás, valamint az OLAF digitális kriminalisztikai eljárásokról szóló iránymutatása az OLAF személyzete számára.

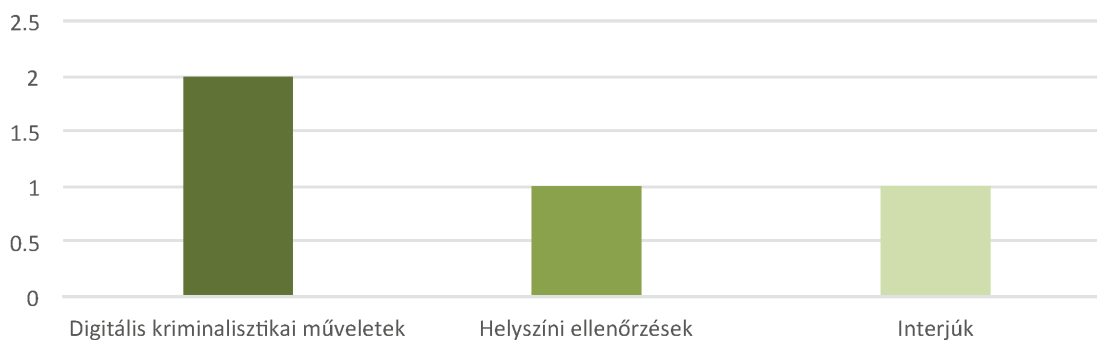
5. ábra

Az eljárási garanciákkal kapcsolatos különböző állítások elemzése

6. ábra

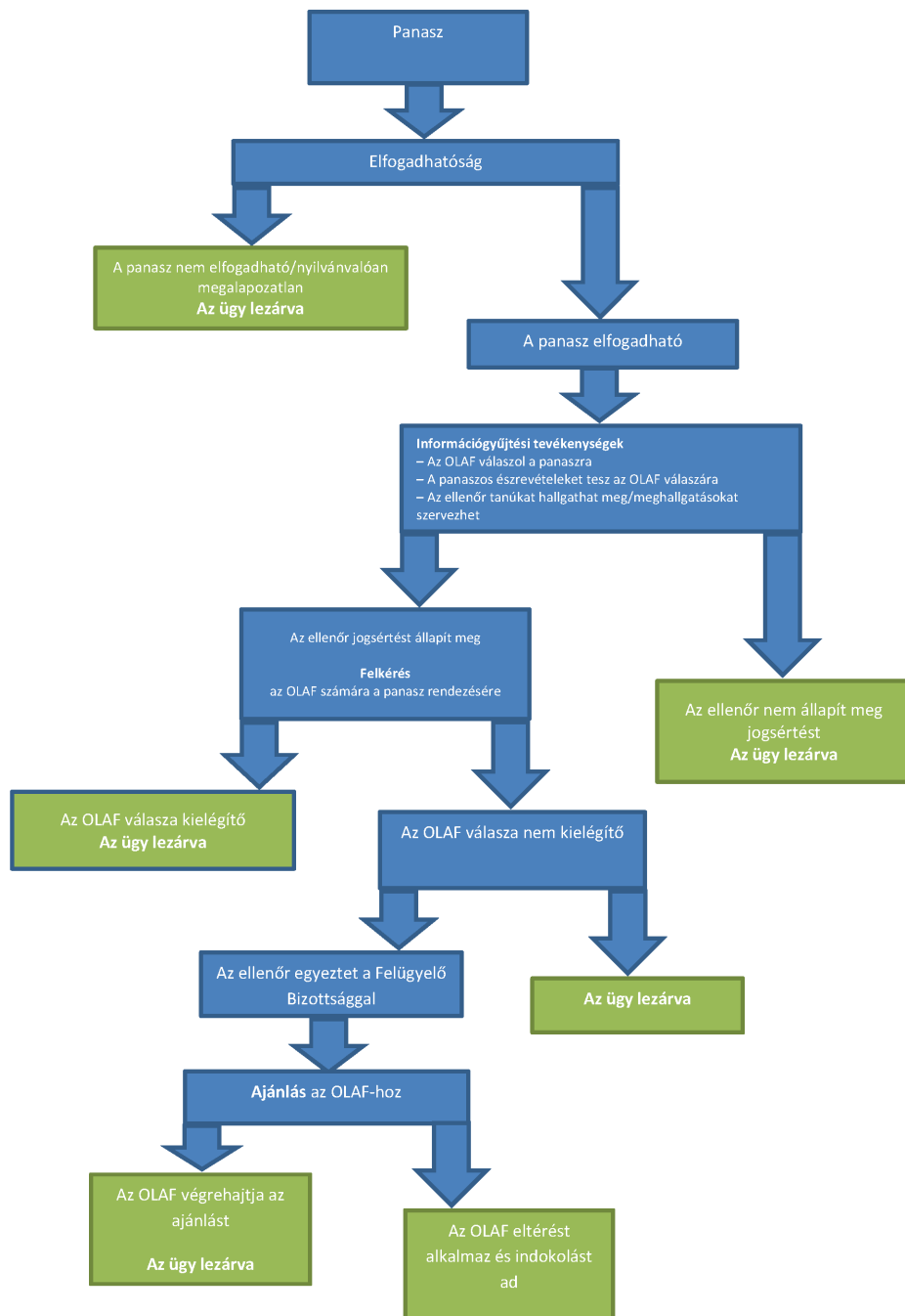
A vizsgálatokra alkalmazandó szabályokkal kapcsolatos állítások elemzése

3.2. Hogyan vizsgálja az ellenőr a panaszokat?

Az ellenőr **tisztességes, független és pártatlan** módon foglalkozik a panaszokkal. Az OLAF-rendelettel és a végrehajtási rendelkezésekkel összhangban az eljárás lényegében két szakaszból áll: i. az elfogadhatóság értékelése, és ii. az érdemi vizsgálat és lehetőség szerint megoldások javaslása.

Az alábbi folyamatábra bemutatja egy az ellenőr elé terjesztett panasz életciklusát.

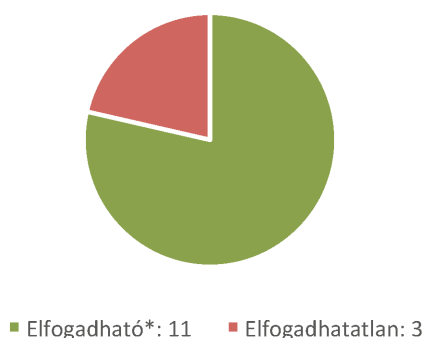

3.3. Első lépés: az elfogadhatóság értékelése

Az ellenőrnek az elfogadhatóságról való döntés érdekében a kézhezvételtől számított **10 munkanapon** belül el kell végeznie a panaszok előzetes értékelését. A feltételeket az OLAF-rendelet 9b. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint a végrehajtási rendelkezések 5. cikke határozza meg. 2022-ben az ellenőr az összes folyamatban lévő panasz elfogadhatóságát az előírt határidőn belül értékelte. Mindhárom elfogadhatatlan panasz esetében nem teljesültek a 9b. cikk (2) bekezdésében meghatározott határidők⁽⁹⁾. A 11 elfogadható panaszból 3 részben elfogadható volt, mivel olyan állításokat tartalmaztak, amelyeket késedelmesen nyújtottak be, vagy amelyek adatvédelmi kérdéseket érintettek (7. és 8. ábra). Minden olyan esetben, amikor a panaszokat vagy állításokat elfogadhatatlannak találta, az ellenőr indokolta döntését a panaszosnak.

7. ábra

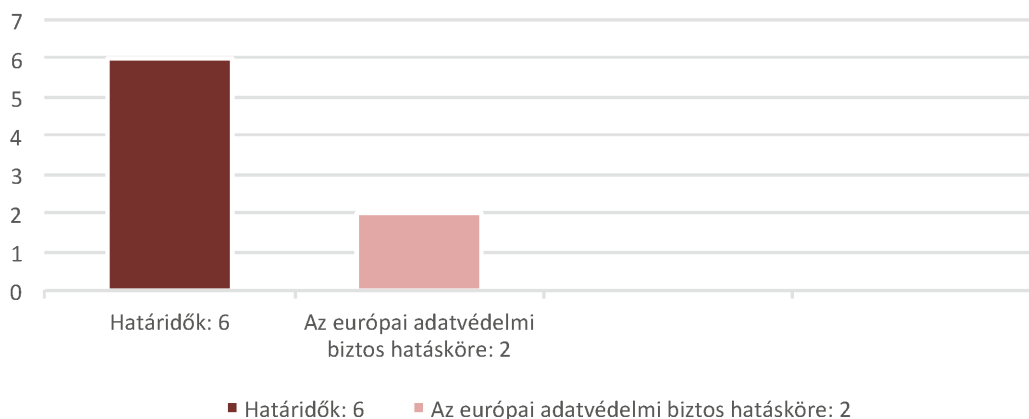
Elfogadhatóság

*ideértve a részben elfogadható panaszokat is

8. ábra

Az elfogadhatatlanság okai (beleértve 2 részben elfogadható panaszt)

3.3.1. Az OLAF-rendeletben kikötött határidők

Az egyik első és ismétlődő probléma, amellyel az ellenőrnek foglalkoznia kellett, a panasz benyújtásának határidejével volt kapcsolatos. Az ellenőr olyan megközelítést alkalmazott, amely tiszteletben kívánja tartani az OLAF-rendelet vonatkozó rendelkezéseinek szövegét és célját. A 9b. cikk (2) bekezdése előírja, hogy a panaszokat legkésőbb egy hónappal azt követően kell benyújtani, hogy a panaszos tudomást szerez azon releváns tényekről, amelyek az eljárási garanciák vagy a 9b. cikk (1) bekezdésében említett szabályok állítólagos megsértésének minősülnek, és hangsúlyozza, hogy a vizsgálat lezárását követő egy hónapon túl nem lehet panaszt benyújtani.

Az ellenőr megérti, hogy a rendelet azért rendelkezik ilyen rövid határidőkről, hogy az OLAF vizsgálati tevékenységeinek tiszteletben tartása mellett megőrizze az ellenőr szerepének hatékonyságát. Más szóval az ellenőrt akkor kell tájékoztatni az állítólagos jogsértésekről, amikor még fel tud lépni, és olyan **hatékony és érdemi megoldásokat tud javasolni**, amelyeket az OLAF anélkül hajthat végre, hogy veszélyeztetné a folyamatban lévő vizsgálatok eredményét vagy az OLAF által kiadott ajánlások végrehajtása érdekében nemzeti vagy uniós szinten indított nyomkövetési eljárások előrehaladását. A panaszos

⁽⁹⁾ A 9b. cikk (2) bekezdésében kikötött határidőket a 3.3.1. bekezdés fejteti ki.

számára ugyanilyen fontos, hogy **már korai szakaszban jogorvoslatot kérjen**, és elkerülje az esetleges jogsértés hatásának súlyosbodását. Ezek az okai annak, hogy az érintett személynek rövidebb idővel azután kell panaszt benyújtania, hogy tudomást szerzett a konkrét jogsértéshez vezető tényekről. Ha például egy gazdasági szereplő panaszt kíván tenni a telephelyén végzett helyszíni ellenőrzés során felmerült állítólagos szabálytalanságok miatt, a vizsgálati tevékenység befejezését követő egy hónapon belül kell felvennie a kapcsolatot az ellenőrrrel.

Ami a lezárt vizsgálatokat illeti, az OLAF-rendelet további szigorúbb és egyértelmű elfogadhatósági feltételt határoz meg: a panaszokat legkésőbb egy hónappal a vizsgálat lezárását követően kell benyújtani, függetlenül attól, hogy a panaszos mikor szerez tudomást a vonatkozó tényekről. Az ellenőr úgy véli, hogy a lezárt vizsgálatokra vonatkozó e további feltétel nemcsak a nemzeti vagy uniós szintű **nyomonkövetési eljárások hatékonyságának** megőrzését szolgálja, hanem a konkrét panaszokra vonatkozó saját ajánlásai és megoldási javaslatok hatékonyságának megőrzését is. Az ellenőr nem javasolhat semmilyen hasznos megoldást azokra az ügyekre, amelyek kikerültek az OLAF ellenőrzési területe alól, és amelyek esetében a nemzeti vagy más uniós hatóságok előtt eljárás lehet folyamatban. Ilyen esetekben az ellenőr úgy véli, hogy az érintett személyek e hatóságok előtt tehetnek panaszt, és igénybe vehetik a rendelkezésre álló (bírói vagy közigazgatási) jogorvoslati lehetőségeket.

3.3.2. A személyes adatok védelmével kapcsolatos panaszok

Az OLAF napi munkája nagy mennyiségű személyes adat – köztük érzékeny adatok – feldolgozásával jár. Az OLAF olyan vizsgálati tevékenységeket is végezhet, amelyek a személyes adatok védelme szempontjából tolaakodónak tűnhetnek, például digitális kriminalisztikai műveleteket. Ezért nem meglepő, hogy a panaszosok állításokat fogalmaztak meg személyes adataiknak az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikkében és az (EU) 2018/1725 rendeletben (a továbbiakban: uniós adatvédelmi rendelet) garantált védelméhez való joggal kapcsolatban⁽¹⁰⁾.

Bár az ellenőr megbízatása magában foglalja annak ellenőrzését, hogy az OLAF tiszteletben tartja-e az alapvető jogokat, az EU-nak létezik egy független felülvizsgáló hatósága, az európai adatvédelmi biztos, amelynek számos feladata van a magánélethez és az adatvédelemhez való jog tekintetében. Az uniós adatvédelmi rendelet 52. cikke úgy rendelkezik, hogy az európai adatvédelmi biztos feladata, hogy a személyes adatok uniós intézmény vagy szerv általi kezelésével kapcsolatban figyelemmel kísérje és biztosítsa az e rendelet és a természetes személyeknek a személyes adataik kezeléséhez kapcsolódó alapvető jogai és szabadságai védelmére vonatkozó bármely más uniós jogi aktus alkalmazását. Mivel az EU **szakosodott szervezet** hozott létre a **személyes adatok védelméhez való alapvető jog garantálására**, az adatvédelmi szabályok állítólagos megsértésével kapcsolatos panaszok kezelése inkább az európai adatvédelmi biztosra, semmint az ellenőrré hárul. E szabályok értelmében a panasz alapjául szolgáló tényekről való tudomásszerzéstől számított két éven belül bárki panaszt nyújthat be az európai adatvédelmi biztoshoz. Az átláthatóság érdekében az ellenőr megfelelő rendelkezést foglalt a végrehajtási rendelkezésekbe, hogy azokban kifejezésre jusson ez a hatáskörmegosztás⁽¹¹⁾.

Jóllehet, az ellenőr nem foglalkozik olyan állításokkal, amelyek kizárólag az uniós adatvédelmi rendelet értelmezésére és alkalmazására vonatkoztak, az eljárási garanciák OLAF általi általános tiszteletben tartásának értékelésekor figyelembe veszi a magánélet és az adatok védelmével kapcsolatos szempontokat.

3.4. A következő lépés: kontradiktórium eljárás

Az előzetes értékelés elvégzését követően az ellenőr felkérte az OLAF-ot, hogy fejtse ki véleményét a 11 elfogadhatónak nyilvánított panasszal kapcsolatban. Az ellenőr számos esetben további információkat kért az OLAF-tól, vagy kiegészítő fordítást kért az OLAF válaszairól a panasz nyelvére. Az ellenőr ezután megküldte az OLAF válaszait a panaszosoknak, és felkérte őket, hogy tegyék meg észrevételeiket az OLAF álláspontjával kapcsolatban.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1725 rendelete (2018. október 23.) a természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2018.11.21., 39. o.).

⁽¹¹⁾ A végrehajtási rendelkezések 5. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „Az ellenőr elfogadhatatlannak nyilvánít minden olyan panaszt is, amely az európai adatvédelmi biztos hatáskörébe tartozó kérdéseket vet fel, azaz az (EU) 2018/1725 rendelet alkalmazásával és a személyes adatok védelméhez való alapvető jog tiszteletben tartásával kapcsolatos panaszt.”

Az ellenőr főszabály szerint arra törekszik, hogy a **kontradiktórius eljárás elvének a lehető legteljesebb érvényt** szerezze. Így mind az OLAF, mind a panaszosok lehetőséget kaptak ügyük ismertetésére és az igazoló dokumentumok benyújtására. Főszabály szerint tájékoztatást kaptak egymás beadványairól is és észrevételeket tehetek azokkal kapcsolatban. Ugyanakkor három kellően indokolt esetben az ellenőr úgy döntött, hogy eltér ettől az elvtől, és a végrehajtási rendelkezések 7. cikkének (2) bekezdésével összhangban engedélyezi az OLAF által benyújtott információk bizalmas kezelését.

Az ellenőr ezt a rendelkezést különösen a vizsgálatok időtartamára vonatkozó panaszokra alkalmazta. Ezekben az esetekben annak értékeléséhez, hogy a vizsgálatok időtartama észszerű volt-e, az ellenőrnek konkrét, átfogó és részletes tájékoztatást kellett kapnia az OLAF-tól az elvégzett vizsgálati tevékenységekről, valamint a vizsgálatok időtartamára hatást gyakorló különböző jogi és ténybeli elemekről. Ugyanakkor, mivel a panaszok **folyamatban lévő** OLAF-vizsgálatokra vonatkoztak, az ellenőr tudatában volt annak, hogy az OLAF véleményét nem lehet egyszerűen továbbítani a panaszosoknak, mivel ez veszélyeztetheti a vonatkozó vizsgálatok bizalmas jellegét és hatékonyságát. Különösen azzal a veszéllyel járna, hogy felfedné az OLAF munkamódszereit, vagy megakadályozná abban, hogy összegyűjtse a szükséges bizonyítékokat, vagy akár veszélyeztetné egy adott vizsgálat átfogó vizsgálati stratégiáját.

Ezekben az esetekben az ellenőr ezért egyetértett az OLAF-fal abban, hogy az OLAF biztosítja i. az OLAF válaszainak betekinthesítő változatát, amelyet meg kell küldeni a panaszosnak annak érdekében, hogy a panaszos megérthesse az OLAF magatartását alátámasztó indokokat, és így vitathassa az OLAF válaszát és ellenérvekkel tudjon szolgálni, és ii. egy bizalmas, részletesebb változatot, amely részletesebben kifejti az OLAF által a betekinthesítő változatban előterjesztett indokokat. Ez a kiegyensúlyozott megoldás lehetővé tette az ellenőr számára, hogy **alaposan értékelje** az összes releváns ügyet, ugyanakkor eleget tegyen az **OLAF-vizsgálatok titkosságának** biztosítására vonatkozó kötelezettségének. Bár a panaszosok nem jogosultak arra, hogy minden információt megkapjanak, **biztosak** lehetnek abban, hogy az ellenőr független és alapos vizsgálatot végez az ügyben, különös tekintettel az ügy irataihoz való kiváltságos hozzáférésére.

3.5. Az elért eredmények

2022-ben az ellenőr a 11 elfogadható panasz közül 4 megalapozottságát értékelte (9. ábra), és ezek közül 3-at lezárt, miután megállapította, hogy nem sérültek a panaszosok eljárási garanciái és jogai. A negyedik esetben megállapította, hogy az OLAF megsértette a panaszosnak az OLAF-rendelet 9. cikkének (3) bekezdése szerinti tájékoztatáshoz való jogát. Ezért felkérte az OLAF-ot, hogy rendezze a panasz e részét. A fennmaradó 7 folyamatban lévő elfogadható panasz közül 5 előrehaladott szakaszban volt, és 2023 elején zárult le.

9. ábra

A 2022-ben elfogadható panaszok

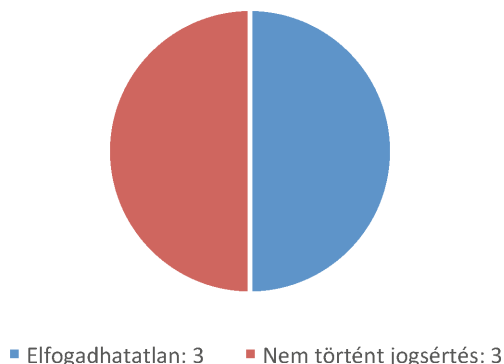
- Záró határozat - nem történt jogsértés: 3
- Jogsértés megállapítása - felhívás az ügy rendezésére: 1
- Függetlenben lévő értékelés: 7

3.5.1. Lezárt ügyek

2022-ben az ellenőr a 14 hozzá érkezett panasz közül 6 esetében zárta le a vizsgálatot: 3-at elfogadhatatlannak nyilvánított, 3-at pedig lezárt, miután megkapta az OLAF és a panaszos véleményét a vizsgált kérdésekről (10. ábra). Ezen ügyek közül kettő a panaszok tárgyát képező vizsgálatok időtartamát érintette. A harmadik ügy a digitális kriminalisztikai adatgyűjtésre és az OLAF digitális kriminalisztikai eljárásokról szóló iránymutatásának alkalmazására vonatkozott. Az ellenőr mindhárom esetben arra a következtetésre jutott, hogy az OLAF a hatályos szabályoknak megfelelően járt el, és nem sértette meg a panaszosok eljárási garanciáit.

10. ábra

A 2022-ben lezárt ügyek

3.5.2. Megoldások javaslása

Az ellenőr első alkalommal hívta fel az OLAF-ot panasz megoldására. Az ügy az OLAF-rendelet 9. cikkének (3) bekezdése szerinti tájékoztatáshoz való jogra vonatkozott. Az ellenőr megállapította, hogy megsértették a panaszos haladéktalan tájékoztatáshoz való jogát, mivel az OLAF által a panaszos arról való tájékoztatása céljából küldött e-mail, hogy a panaszos érintett személy, sosem jutott el a panaszoshoz. Az ellenőr az állandó ítélkezési gyakorlatra hivatkozott avégett, hogy rámutasson: a fontos értesítések esetében az OLAF-nak rendelkeznie kell egy olyan eljárással, amely biztosítja, hogy az értesítéseket a szándékolt címzettek ténylegesen megkapják.

Mivel azonban a panaszost végül tájékoztatták az érintett személy státuszáról és a kapcsolódó jogokról, az ellenőr csak arra hívhatta fel az OLAF-ot, hogy **javítsa gyakorlatát, és akadályozza meg, hogy a jövőben ilyen helyzetek alakuljanak ki.** Ezért felkérte az OLAF-ot, hogy tegyen meg minden szükséges lépést annak biztosítására, hogy a jövőben használt kommunikációs eszközök lehetővé tegyék az érintett személyek számára, hogy tudomást szerezzenek az OLAF-rendelet 9. cikkének (3) bekezdése szerinti tájékoztatásról.

2023 januárjában az OLAF főigazgatója az ellenőrnek adott válaszában elismerte, hogy javítani kell az OLAF gyakorlatait, és biztosítani kell, hogy a jövőben ne forduljanak elő hasonló problémák. Az ellenőr meglegedésére az OLAF főigazgatója **feltétel nélküli kötelezettséget vállalt** arra, hogy lépéseket tesz a probléma megoldása érdekében, és 2023. február 13-án elfogadta „Az érintett személyekkel való levelezés során alkalmazandó értesítési eszközökre vonatkozó utasításokat”. Ezek az utasítások kötelezőek az OLAF személyzete számára.

4. Kapcsolatok az érdekelt felekkel

Megbízatásának első hónapjaiban az ellenőr arra törekedett, hogy a kölcsönös bizalmon és jó együttműködésen alapuló gyümölcsöző munkakapcsolatokat alakítson ki fő partnerével, **az OLAF főigazgatójával.** 2022. október 25-én az ellenőr találkozott Ville Itälä-vel. Előzetes megbeszélést folytattak a munkamódszerekről, és megállapodtak abban, hogy hivatalos munkamódszereket kell elfogadni.

Az ellenőr 2022. november 15-én meghívást kapott a **Felügyelő Bizottság** plenáris ülésére, ahol köszönetet mondott a bizottság tagjainak a végrehajtási rendelkezések elfogadása keretében folytatott gyümölcsöző eszmecseréért. Emellett közös érdeklődésre számot tartó kérdéseket is megvitattak.

2023-ban az ellenőr törekedni fog arra, hogy jó kapcsolatokat tartson fenn az EU csalás elleni, integritási és elszámoltathatósági környezetében működő különböző felekkel, és hogy további érdekelt felekkel is találkozzon.

Udvariassági találkozó Ville Itälä-vel, az OLAF főigazgatójával

5. Adminisztratív és jogi támogatás

Az erőforrások hatékony felhasználása érdekében az OLAF-rendelet a Felügyelő Bizottság titkárságára bízta az ellenőr jogi és adminisztratív támogatásának feladatát. Ezt a választást a küldetések egymást kiegészítő jellege, valamint az ellenőr és a Felügyelő Bizottság által követett közös cél is indokolja. A titkárság jelenléte biztosítja a folytonosságot, a zavartalan kommunikációt és a zökkenőmentes együttműködést mind a panaszosokkal, mind az OLAF-fal. A titkárságon belül magasan képzett személyzetből álló, a vezető irányítása alatt működő, erre a célra létrehozott csoport értékes tanácsokat és segítséget nyújtott az ellenőrnek, tiszteletben tartva a szakmai titoktartást és a bizalmas kezelést.

6. Kapcsolatfelvétel az ellenőrrel

E-mailben:

OLAF-FMB-Controller-Procedural-Guarantees@ec.europa.eu

Postai úton:

Az eljárási garanciák ellenőre / Az OLAF Felügyelő Bizottságának titkársága
Rue Joseph II, 30
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Az interneten:

https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees_en

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU